

ЖОБА

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

жалпы білім беретін мектеп
педагогтері, психологтарының біліктілігін арттыру курсы

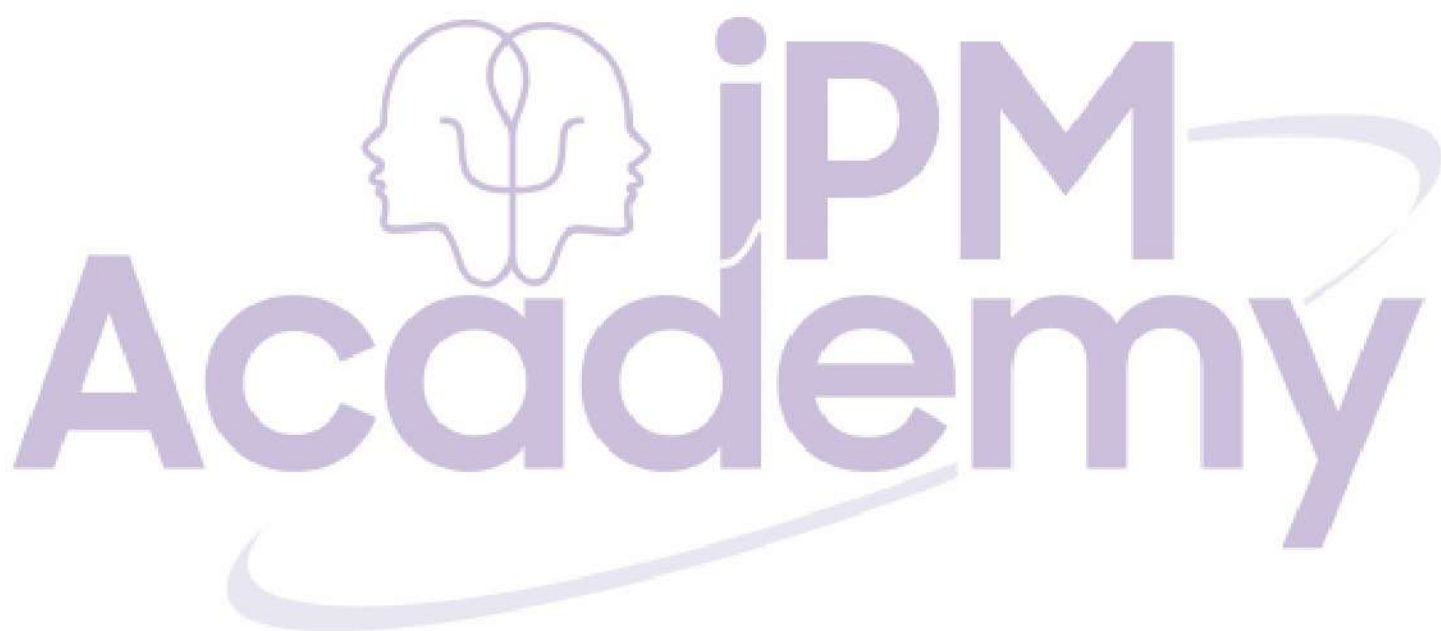
«Soft Skills: білім беру ортасында метақүзіреттерді дамыту»

Academy

Астана, 2025

МАЗМҰНЫ

1 Бөлім	Жалпы ережелер	3
2 Бөлім	Глоссарий	6
3 Бөлім	Бағдарлама тақырыбы	8
4 Бөлім	Бағдарламаның мақсаттары, міндеттері және күтілетін нәтижелер	8
5 Бөлім	Бағдарлама құрылымы мен мазмұны	10
6 Бөлім	Оқу процесін ұйымдастыру	12
7 Бөлім	Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі	13
8 Бөлім	Оқыту нәтижелерін бағалау	15
9 Бөлім	Курстан кейінгі сүйемелдеу	15
10 Бөлім	Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі	16
1 Қосымша	Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері	18

1 - Бөлім. Жалпы ережелер

Бағдарламаның өзектілігі

Жалпы білім беретін мектептердің педагогтері мен психологтарының біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) педагогтер мен психологтардың (бұдан әрі – тыңдаушылар) біліктілігін арттыру курсының білім беру процесінің мазмұнын айқындайды, ол мыналарға бағытталған:

1. Қазіргі жағдайда педагогикалық қызметтің тиімділігін арттыру үшін эмоционалды интеллект, коммуникативті құзыреттілік, сыни және икемді ойлау, топтық жұмыс дағдылары және бейімделу сияқты білім беру процесіне қатысушылардың негізгі метақұзыреттерін дамыту.

2. Педагогтер мен психологтардың білім алушыларда білім беру жүйесінде қолданылатын практикалық метақұзыреттерді дамыту дағдыларын қалыптастыру.

3. Дамытушы және қолдаушы білім беру ортасын қалыптастыруға жағдай жасау.

Қазіргі білім беру педагогтің кәсіби қызметіне жаңа талаптар қоятын түбегейлі өзгерістерді бастан кешуде: цифрландыру, құзыреттілік тәсілге қайта бағдарлау, жаһандық сын-қатерлер және білім алушылар ұрпақтарының өзгеруі.

XXI ғасыр педагогы икемді бейімделе білуі, әр түрлі топтағы басқа адамдармен тиімді қарым-қатынас жасай білуі, эмоционалды түрде өзін-өзі реттей білуі және оқушылардың эмоцияларын бақылай білуі, білім беру жүйесінің белгісіздігі мен тез өзгеретін талаптары жағдайында шешім қабылдай білуі, ойлауды дамытып, қолайлы білім беру ортасын құра білуі керек.

Педагогтің рөлін түсінудің өзі де өзгеруде: білім аудармашысынан фасилитаторға, тәлімгерге және білім беру ортасының үйлестірушісіне. Педагогтің кәсібилігі енді пәндік білім мен әдістемелермен ғана емес, сонымен қатар метақұзыреттілік даму деңгейімен - жеке тиімділікті, тұрақтылықты, икемділікті және өзара әрекеттесу қабілетін қамтамасыз ететін әмбебап дағдылармен анықталады.

Бұл дағдылардың барлығы «Жұмсақ дағдылар - икемді дағдылар» санатына жатады-кез-келген кәсіби және әлеуметтік қызметте сәттілікті қамтамасыз ететін кәсіби емес дағдылар. Олардың маңыздылығына қарамастан, бұл дағдылар жақында ғана мақсатты түрде зерттеліп, дами бастады.

«Soft Skills» дамыту қажеттілігі өмірді жақсартуға және білім беру сапасын арттыруға бағытталған бірқатар әлемдік бағдарламаларда көрініс табады. Сонымен, Дүниежүзілік экономикалық форумның 2025 жылғы «Future of Jobs Report 2023» баяндамасына сәйкес кәсіпқойлар үшін негізгі дағдылар: аналитикалық ойлау, стресске төзімділік, эмоционалды интеллект, ынтымақтастық қабілеті, шығармашылық және бастамашылдық болды.

ЭЫДҰ (экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы) өзінің «Future of Jobs Report 2023» баяндамасында білім алушылар мен педагогтерде «transversal skills» - сыни ойлауды, ынтымақтастықты, шығармашылықты және

оқу қабілетін қоса алғанда, әмбебап дағдыларды қалыптастыру қажеттігін атап көрсетеді.

ЮНЕСКО-ның «Education for Sustainable Development» жобасы аясында инклюзивті, әділ және тұрақты қоғам құру үшін қажетті «әлеуметтік-эмоционалдық құзыреттерді» дамытуға ерекше назар аударылады.

ЕО елдерінде 2018 жылдан бастап «LifeComp (Life Competence Framework) құзыреттілік шеңбері» белсенді іске асырылуда, оның ішінде: өзін-өзі көрсету, эмоцияларды басқару, ынтымақтастық, сыни ойлау, тұрақтылық және оқуға деген ұмтылыс сияқты метақұзыреттер бар.

Бұл курсты құру "Soft Skills" әлемдік бағдарламаларымен бөлінген және Қазақстанның болашақ және қазіргі педагогтарында заманауи кәсіби міндеттерді орындау үшін қажетті икемді дағдылардың тұрақты жиынтығын қалыптастыруға бағытталған.

Педагогикалық мамандық өзара әрекеттесудің, рефлексияның және эмоционалдық шамадан тыс жүктемелерге төзімділіктің жоғары дәрежесін талап етеді. Қазіргі педагог тұрақты өзгерістер жағдайында өмір сүреді және жұмыс істейді (жаңа стандарттар, әр түрлі ұрпақтардың сұраныстары, жаңа цифрлық технологияларды енгізу), сондықтан тез бейімделу, «үлгілерден тыс» ойлау қабілеті маңызды метақұзыреттерге айналады (Д.Големан).

Эмоционалды интеллект (EQ) - қарым-қатынаста, стрессті басқаруда және шешім қабылдауда сәттілікті анықтайтын негізгі метақұзыреттер. Педагогтер үшін бұл әсіресе маңызды, өйткені білім алушылардың психологиялық ахуалы мен мотивациясы өз эмоцияларын басқару және басқалардың эмоцияларын түсіну қабілетіне байланысты. (П.Соловей, Д. Майер).

М.Ю. Станкиевич пен К.Дюваль сыни ойлау - педагогикалық рефлексия мен негізделген шешім қабылдаудың негізі екенін атап өтті. Қазіргі білім беру білім беруді ғана емес, оларды түсінуді, талдауды, ақпаратпен жұмыс істей білуді және ақпаратты басқа адамдарға шиеленіссіз жеткізуді талап етеді.

Сондай-ақ, К.Дуэк, Дж.Канфилд, М. В. Хансен, пәнаралық топтарда ынтымақтастық қабілеті (әсіресе инклюзивті және жобалық оқытуда), ойлау икемділігі және жылдам және тиімді шешім қабылдау дағдылары (мысалы, аралас және қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру кезінде) маңызды.

«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзыреттерді дамыту» курсының бағдарламасы білім беру ортасында қажетті барлық метақұзыреттерді ескереді, жаһандық білім беру кеңістігінің сын-тегеуріндеріне жауап береді және практикалық сипатқа ие болады.

Курстың негізі «Soft Skills» дағдыларын қалыптастыру және оқытуды ұйымдастырудың заманауи ғылыми тәсілдері болып табылады.

Бағдарлама келесі міндеттерді шешуді қамтиды:

1. Педагогтің кәсіби өміріндегі метақұзыреттердің рөлі туралы тыңдаушылардың түсініктерін кеңейту.

2. Икемділікті, өзгерістерге ашықтықты және белгісіздік жағдайында әрекет ету қабілетін қалыптастыру.

3. Тыңдаушылардың эмоцияларды саналы түрде басқару және басқа адамдардың эмоционалдық күйлерін түсіну дағдыларын дамыту.

4. Сындарлы өзара әрекеттесу және жанжалдарды шешу қабілетін арттыру.

5. Ақпаратты талдау, фактілерді түсіндіруден бөлу, кәсіби ортада негізделген шешімдер қабылдау қабілетін қалыптастыру.

6. Қатысушыларды білім беру тобындағы сындарлы ынтымақтастыққа, топтық жұмысты жеңілдету дағдыларына үйрету.

7. Эмоционалдық интеллектіні және эмоционалдық шаршаудың алдын алуға ықпал ететін өзін-өзі реттеу дағдыларын дамыту.

8. Білім беру ортасындағы сындарлы өзара әрекеттесу үшін қажетті коммуникативтік құзыреттілік пен ассертивтілікті арттыру.

9. Тыңдаушылар алған білімдерін тәжірибеде қолдана алатын, тәжірибеге бағытталған білім беру ортасын құру.

«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзыреттерді дамыту» бағдарламасы білім беру ұйымдарында білім алушылардың оқу қауіпсіздігіне ғана емес, психологиялық қауіпсіздігіне де ықпал ететін жағдайлар жасауға қабілетті білікті мамандарды даярлауды қамтамасыз етеді.

Бағдарламаны іске асыру нәтижесінде тыңдаушылар:

1. Педагогикалық қызметтегі метақұзыреттердің ғылыми негіздерімен танысу.

2. Оқыту сапасын жақсартып отырып, метақұзыреттерді білім беру қызметіне біріктіру.

3. Ассертивті коммуникациялық стратегияларды қолдану, білім алушылармен, әріптестермен және ата-аналармен тиімді өзара әрекеттестік жасау.

4. Ақпаратты талдау, шешімдерді дәлелдеу, пайымдаулар мен көзқарастардағы логикалық қателіктерді анықтау.

5. Өзін-өзі реттеу және эмоцияларды басқару құралдарын қолдану, оны кәсіби қызметте қолдана отырып, басқалардың эмоционалды күйлерін меңгеру.

6. Өзгерістерге бейімделу, икемді ойлау мен шығармашылықты қолдану.

7. Білім беру ортасының командалық мәдениетін дамытуға үлес қосу.

8. Икемділік пен бейімделуді көрсету, белгісіздік пен өзгеріс жағдайында тұрақтылықты сақтау.

9. Білім беру ортасында өзара әрекеттесу және шешім қабылдау құралдарын меңгеру.

10. Педагогикалық практикада икемді дағдыларды саналы түрде қолдану.

Курс соңында тыңдаушылар педагогтің негізгі метақұзыреттерін анықтап, олардың білім беру практикасындағы рөлін түсіндіре алады, коммуникация және өзін-өзі реттеу стратегияларын қолданады, икемді дағдылар призмасы арқылы педагогикалық жағдайларды талдай алады, жеке өсу динамикасын бағалайды және дамудың жеке траекторияларын жобалай алады.

Тыңдаушыларды курстық оқыту ұзақтығы бағдарлама тақырыбына сәйкес 80 академиялық сағатты құрайды.

Оқыту тілі: қазақ, орыс.

2 – Бөлім. Глоссарий

Soft Skills - қоғамда және кәсіби ортада тиімді өзара әрекеттесу үшін қажетті пәннен тыс дағдылардың жиынтығы.

Бейімделу - өзгеретін жағдайлар мен ортаға бейімделу қабілеті.

Белсенді тыңдау - әңгімелесуші назар аударатын, нақтылайтын сұрақтар қоятын және түсіністік танытатын қарым-қатынас түрі.

Көрнекі байланыс - кескіндер, схемалар және инфографика арқылы ақпаратты беру.

Икемді құзыреттер - мамандыққа немесе уақытқа қарамастан өзектілігін сақтайтын дағдылар.

Ойлаудың икемділігі - жаңа жағдайларға бейімделу және өз көзқарастарыңызды қайта қарау мүмкіндігі.

Интегративті ойлау - кешенді шешім шығару үшін әртүрлі көзқарастарды біріктіру.

Когнитивті икемділік - ойлаудың әртүрлі типтері арасында ауысу мүмкіндігі.

Топтық жұмыс - бірлескен міндеттерге қол жеткізу үшін ұжымда тиімді өзара әрекет жасай білу.

Коммуникативті құзыреттілік - әртүрлі әлеуметтік жағдайларда сындарлы диалог құру дағдысы.

Конфликтология - қақтығыстардың себептерін және оларды шешу әдістерін білу.

Креативтілік - стандартты емес ойлауға және бірегей идеяларды жасауға бейімділік.

Сыни тұрғыдан ойлау - фактілерді пікірлер мен бағалардан ажырата отырып, ақпаратты талдай білу

Мәдениетаралық құзыреттілік - әртүрлі мәдениеттердің өкілдерімен тиімді қарым-қатынас жасау мүмкіндігі.

Көшбасшылық - шабыттандыру және ұйымдастыру арқылы адамдар тобын ортақ мақсатқа жетуге бағыттау мүмкіндігі.

Тұлғалық өсу – өзінің жеке қасиеттерін, құндылықтары мен қабілеттерін үнемі дамыту.

Медиа сауаттылық - медиа мазмұнды сыни тұрғыдан қабылдау, талдау және құру мүмкіндігі.

Тұлғааралық дағдылар - басқа адамдармен нәтижелі қарым-қатынасты қамтамасыз ететін қабілеттер.

Метақұзыреттер - қызмет саласына қарамастан жеке және кәсіби дағдыларды дамытуды қолдайтын әмбебап қабілеттер.

Мотивация - бұл іс-әрекет жасауға және мақсаттарға жетуге деген ішкі ұмтылыс.

Жетістікке жету мотивациясы - тұлғалық және кәсіби прогреске ұмтылу.

Өзін - өзі басқару дағдылары - мінез-құлықты, эмоцияларды және ресурстарды бақылау.

Оқу қабілеті - жаңа нәрселерді үйренуге дайындық және қабілеттілік.

Нәтижеге назар аудару - нақты мақсаттарға жетуге бағытталған.

Шешім қабылдау - жағдайды және ықтимал салдарды талдау негізінде саналы таңдау.

Кәсіби сәйкестік - бұл кәсіби қоғамдастыққа кіретін маман ретінде өзін-өзі тану.

Психологиялық тұрақтылық - қиындықтарды жеңу және тепе-теңдікті сақтау қабілеті.

Көпшілік алдында сөйлеу - ақпаратты аудиторияға сенімді жеткізу дағдылары.

Рефлексия - бұл өз іс-әрекеттерін, ойлары мен сезімдерін талдау және дамыту мақсатында жүзеге асыру процесі.

Өзін - өзі көрсету - жеке және кәсіби жағдайларда өзін тиімді түрде көрсету дағдысы.

Өзін - өзі реттеу – стресс, күйзеліс кезінде мінез-құлық пен эмоционалды жағдайды бақылау мүмкіндігі.

Ынтымақтастық - ортақ мақсатқа жетуге бағытталған бірлескен қызмет.

Стратегиялық ойлау - ұзақ мерзімді перспективаларды көре білу және болашаққа жоспар құру.

Толеранттылық - бұл әртүрлі пікірлердің, мәдениеттер мен өзіндік ерекшеліктерге құрметпен қарау

Уақытты басқару - жеке ресурстарды жоспарлау және ұтымды бөлу мүмкіндігі.

Дауларды басқару - дауларды сындарлы шешу үшін техникалар мен стратегияларды пайдалану

Жобаларды басқару - берілген уақыт пен ресурстар шеңберінде тапсырмаларды жоспарлау, ұйымдастыру және іске асыру дағдысы.

Стресске төзімділік – көп мөлшерде күш-қуат жұмсау кезінде тиімділікті сақтау мүмкіндігі.

Мақсат қою - нақты және қол жеткізуге болатын мақсаттарды тұжырымдау және қою.

Цифрлық құзыреттілік - оқыту мен коммуникацияда цифрлық технологияларды тиімді пайдалана білу.

Эмоционалды интеллект - бұл сіздің және басқалардың эмоцияларын білу, түсіну және реттеу қабілеті.

Эмпатия - басқа адамның сезімдерін түсіну және бөлісу қабілеті.

Әдептілік - мінез-құлық моральдық нормалары мен стандарттарын сақтау.

3 -Бөлім. Бағдарламаның тақырыбы

«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзыреттерді дамыту» курсының бағдарламасы білім беру ортасында жеке және кәсіби өсуге ықпал ететін негізгі икемді дағдыларды дамытуға бағытталған.

Бағдарлама практикалық бағытта болып табылады және оны педагогтер мен мектеп психологтарының жұмысында қолдануға икемделген, өйткені ол кәсіби қызметте қолданылатын кейстер, әдістер мен тәсілдерді қамтиды.

Бағдарламаның жаңашылдық дәрежесі:

- «икемді дағдыларды» дамыту стратегияларына әртүрлі ғылыми тәсілдер қарастырылған.

- бағдарламаны әзірлеу кезінде кешенді тәсіл қолданылды, өйткені курс білім беру ортасының ерекшелігіне бейімделген бір бағдарлама аясында әртүрлі икемді дағдыларды біріктіреді.

- барлық фокусымызды тәжірибеге аудару арқылы әрбір модуль күнделікті педагогикалық жұмыста қолданылатын жағдайларды, жаттығуларды, өзін-өзі бағалауды және құралдарды қамтиды.

- қазіргі заманғы теориялар мен модельдерге сүйену: Курс Гоулман (EQ), Белбин (командадағы рөлдер), Дуэк (growth mindset), Эдвард де Боно (ойлау) тәсілдеріне сүйенеді, бұл оны ғылыми тұрғыдан негізделген.

- мектеп психологының жұмысындағы және білім беру жүйесіндегі қажеттіліктің негізгі бағыттарын ашатын жағдайлар әзірленді

4 – Бөлім. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты - қазіргі жағдайда педагогикалық қызметтің тиімділігін арттыру үшін білім беру процесіне тыңдаушылардың негізгі метақұзыреттерін (эмоционалды интеллект, коммуникативті құзыреттілік, сыни және икемді ойлау, топтық жұмыс дағдылары және бейімделу) дамыту.

Бағдарламаның Міндеттері:

1. Заманауи білім беру жағдайында педагогке қажетті негізгі метақұзыреттерді анықтау.
2. Кәсіби қызметтегі эмоционалды интеллект, қарым-қатынас, сыни және икемді ойлаудың рөлін түсіну.
3. Педагогикалық және стресстік жағдайларда өзін-өзі реттеу және эмоционалдық сананы қалыптастыру әдістерін қолдану.
4. Коммуникативтік мінез-құлық түрлерін ажырату және сенімді өзара әрекеттесу үшін адекватты стратегияларды таңдау.
5. Оқушылармен, ата-аналармен және әріптестермен жұмыста белсенді тыңдау және сындарлы кері байланыс құралдарын пайдалану.
6. Педагогикалық кейстерді сын тұрғысынан ойлау, логика және дәлелдер тұрғысынан талдау.

7. Белгісіз және поливариантты жағдайларда негізделген шешімдер қабылдау.

8. Өзіңіздің коммуникативті және эмоционалды құзыреттілігіңізді, сондай-ақ топтық өзара әрекеттесудің тиімділігін бағалау.

9. Ойлау икемділігін және білім беру ортасындағы өзгерістерге бейімделуді дамыту.

10. Метақұзіреттілік саласындағы кәсіби және тұлғалық өсудің жеке мақсаттарын тұжырымдау.

11. Білім алушылардың метақұзіреттерін дамытуға бағытталған педагогикалық жағдайларды немесе тапсырмаларды жобалау

Бағдарламадан күтілетін нәтижелер:

Бағдарлама тыңдаушыларға цифрландыру, белгісіздік және білім беруді трансформациялау жағдайында табысты кәсіби қызмет үшін қажетті метақұзыреттерді (икемді дағдыларды) саналы меңгеруді және қолдануды қалыптастыруға көмектеседі.

Бағдарлама аяқталғаннан кейін қатысушылар:

1. Эмоционалды интеллект модельдерін сипаттаңыз (Д. Гоулман, Майер-Саловей), командалық рөлдер (Белбин), икемді ойлау (К. Дук).

2. Қарым-қатынастағы мінез-құлық түрлерін диагностикалау (пассивті, агрессивті, ассертивті).

3. Мінез-құлық стильдері мен коммуникативті сигналдарды түсіндіру.

4. Әр түрлі шешім қабылдау стратегияларын салыстыру.

5. Стресстік жағдайларда өзін-өзі реттеу және ұғыну техникасын қолдану.

6. Педагогикалық практикада белсенді тыңдау және ассертивті мінез-құлық дағдыларын қолдану.

7. Педагогикалық жағдайларды бағалау кезінде сыни талдау әдістерін қолдану.

8. Коммуникативті жағдайда әріптестер мен білім алушылардың мінез-құлық үлгілерін талдау

9. Педагогикалық ұжымдағы тиімді қарым-қатынастың кедергілерін және даудың себептерін анықтау.

10. Топтық жұмыста өзіңіздің күшті және әлсіз жақтарыңызды диагностикалау.

11. Дауды және белгісіз жағдайларда мінез-құлық стратегиясын таңдауды дәлелдеу.

12. Метақұзіреттерді дамытуға негізделген кәсіби өсудің өзіндік моделін әзірлеу.

13. Білім алушыларда жұмсақ икемді дамытуға бағытталған білім беру сценарийлерін немесе кейстерін жасау.

5 – Бөлім. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны

«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзіреттерді дамыту» оқу бағдарламасы тыңдаушылардың «икемді дағдыларын» дамытуға бағытталған тақырыптарды қамтитын бес модульден тұрады, өйткені олар білім беру жүйесінде қажетті әртүрлі метақұзіреттерге бағытталған. Модульдердің тақырыптары дағдыларды қалыптастырудың барлық тетіктерін түсінуге және оларды өз кәсіби қызметінде белсенді пайдалануға мүмкіндік береді.

Модуль 1. Білім беру ортасындағы эмоционалды интеллект және өзін-өзі реттеу.

«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзіреттерді дамыту» курсының бірінші модулі маңызды метақұзіреттердің бірі – эмоционалды интеллектті дамытуға арналған. Эмоционалды интеллект үлгілерін және эмоцияларды тану және басқару жаттығуларын зерттеу мәселелеріне ерекше назар аударылады. Бұл модульдің практикалық бөлігі өзін-өзі реттеу, шаршау мен стрессті жеңу әдістерін қамтиды. Бұл модульде эмпатияны дамытуға және білім беру процесінде «эмоционалды айна» тәжірибесіне көп көңіл бөлінеді.

Модуль 2. Білім беру процесіне қатысушылардың қарым-қатынасы және ассертивтілігі.

Бұл модуль **білім алушылармен**, ата-аналармен және әріптестермен тиімді қарым-қатынас құру мәселелерін қарастырады. Модуль конфликтер мен манипуляциялардан аулақ болып, агрессиясыз өз позицияларын қорғауға көмектесетін қарым-қатынас дағдылары мен ассертивті мінез-құлықты дамыту мәселелерін қамтиды. Модуль қарым-қатынас, вербалды және вербалды емес қарым-қатынас түрлерінің сипаттамасын қамтиды. Модульдің практикалық бөлігі белсенді тыңдау және «кері байланыс» беру дағдыларын дамытуға бағытталған. Екінші модуль білім берудегі коммуникативтік кедергілерді еңсеру, «қиын» сұхбаттасушылармен жұмыс істеу мүмкіндіктері туралы идеяны кеңейтуге бағытталған.

Модуль 3. Сыни тұрғыдан ойлау және шешім қабылдау

Бұл модульде тек білім беру техникасы тұрғысынан ғана емес, сонымен қатар тыңдаушылардың өзіндік когнитивтік бұрмалануын тану тұрғысынан сыни ойлау қағидаттары мен кезеңдері қаралған. Тыңдаушылардың өз өмірінде де, білім беру процесінде де қолданылуы мүмкін ақпараттың дұрыстығын бағалау құралдары, шешім қабылдау әдістері (SWOT, Эйзенхауэр матрицасы) қаралды. Осы модульдің практикалық бөлігі педагогикалық жағдайларды талдаудың кейс-әдісін қамтиды.

Модуль 4. Ынтымақтастық, әріптестік және команда құру

Білім беру ортасы педагогтар мен білім алушылардан командада жұмыс істеуді, рөлдерді бөлуді, консенсусқа қол жеткізуді талап ететін жобалық ортаға айналып келеді. Сондықтан бағдарламаның төртінші модулі команда құру

дағдыларын дамытуға бағытталған. Тиімді команданың белгілері (Tuckman, Belbin), командадағы рөлдерді бөлу процесі, тиімді команданы диагностикалау және дамыту қарастырылды. Осы модульдің практикалық бөлігі топтық динамика мен талқылауларды фасилитациялау және білім берудегі жобалық жұмыс мәселелерін қамтиды.

Модуль 5. Ойлау икемділігі және білім беру ортасындағы өзгерістерге бейімделу.

«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзіреттерді дамыту» бағдарламасының қорытынды модулі «икемді ойлау» дағдыларын пысықтауға бағытталған. Модуль когнитивті икемділік әдістерін қамтиды Кэрол Дуэк және өзгерістерге төзімділікті жеңу. Бұл модульдің практикалық бөлігі шығармашылық пен ойлауды дамыту мәселелерін, өзгерістерге бейімделу модельдерін (модель Кублера-Росс және т.б.) қамтиды. Модуль практикаға бағытталған сипатта және курс шеңберінде алынған білімді қорытындылауды және бекітуді қамтиды.

Бағдарламаның оқу-тақырыптық жоспары

№	Модульдер мен тақырыптардың атауы	Сағат саны	Теория	Өзіндік жұмыс	Практикалық жұмыс
1	Модуль 1. Білім беру ортасындағы эмоционалды интеллект және өзін-өзі реттеу.	14	8	4	2
1.1.	Эмоционалды интеллект: ұғымы, зерттеу тарихы, модельдері, білім берудегі рөлі. Эмоционалды интеллект құрылымы (Д.Гоулману мен Майеру-Саловой айтуы бойынша).		4	-	-
1.2.	Эмоцияны тану және басқару жаттығулары. Өзін-өзі реттеу және шаршауды жеңу әдістері. Зейін және эмпатияны дамыту.		2	2	1
1.3.	Педагогикалық процестегі «эмоционалды айна» практикасы: мазмұны, бағыты, нәтижелері. Mindfulness практикасы және тыныс алу әдістері.		2	2	1
2.	Модуль 2. Білім беру процесіне қатысушылардың қарым-қатынасы және ассертивтілігі.	22	10	4	6
2.1.	Байланыс түрлері: пассивті, агрессивті, ассертивті.		2	-	2
2.2.	Белсенді тыңдау және кері байланыс дағдылары. Вербалды емес мінез-құлық: білім беру ортасында интерпретациялау және қолдану мүмкіндіктері.		4	2	2

2.3.	Рөлдік ойындар: «қиын» сұхбаттасушымен жұмыс. Білім берудегі коммуникациялық кедергілер.		4	2	2
3.	Модуль 3. Сыни тұрғыдан ойлау және шешім қабылдау.	14	6	4	4
3.1.	Сыни ойлау педагогикалық рефлексияның негізі ретінде. Логикалық қателіктер мен когнитивті бұрмалаулар. Ақпаратты талдау әдістері: факт-чек, шегерім, дәлелдеу.		2	2	2
3.2.	Шешім қабылдау модельдері (SWOT, STAR, Эйзенхауэр матрицасы). Педагогикалық кейстерді шешу.		4	2	2
4.	Модуль 4. Үлгілік және команда құру.	14	6	4	4
4.1.	Білім беру мекемелеріндегі командалық жұмыстың ерекшеліктері. Команданың даму кезеңдері (Tuckman моделі). Топтағы рөлдер және олардың диагностикасы.		2	2	2
4.2.	Білім беру сессияларын фасилитациялау техникасы. Ұжымдағы дауларды шешу әдістері.		4	2	2
5	Модуль 5. Ойлау икемділігі және білім беру ортасындағы өзгерістерге бейімделу.	14	6	4	4
5.1.	«Growth mindset» (ікемді ойлау) ұғымы К.Дуэк. Когнитивті икемділікті дамыту әдістері. Педагогикалық міндеттерді шығармашылық шешу.		2	2	2
5.2.	Өзгерістерге бейімделу: Кьюблер-Росс моделі және өзгеріс қисығы. Шығармашылықты дамыту әдістері (SCAMPER, алты ойлау шляпасы).		4	2	2
5.	Қорытынды тестілеу	2	-	-	-
	Барлық сағат	80	38	22	20

6 – Бөлім. Оқу процесін ұйымдастыру

Біліктілікті арттыру курстары білім беру бағдарламаларын әзірлеуді, келісуді және бекітуді, сондай-ақ педагогтердің қызметін курстан кейінгі сүйемелдеуді және білім беру бағдарламаларының тиімділігіне мониторингті, біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру мен өткізуді регламенттейтін Ережеге сәйкес ұйымдастырылады:

1) еңбек қызметінен қол үзбей (оның ішінде қашықтықтан оқыту

тәсілімен);

2) жалақысын сақтай отырып, еңбек қызметінен қол үзіп (оның ішінде қашықтықтан оқыту тәсілімен);

3) 1 (бір) жылға дейінгі мерзімге еңбек қызметінен қол үзіп шетелде;

4) аралас (күндізгі, қашықтықтан оқытуды қолдана отырып).

Курстарды өткізу әртүрлі бағыттар мен модульдерді аудиториялық және қашықтықтан игеру арқылы жүзеге асырылады.

Курстарды өткізу кезеңінде жеке дәрістер оқуға және практикалық сабақтарды жүргізуге ұйым әдіскерлерді, педагогтарды, білім беру ұйымдарының басшыларын, практикаларды, өндірістік кәсіпорындардың мамандарын, өңірлік кәсіпкерлер палаталарының, жұмыс берушілер қауымдастықтарының өкілдерін тартады.

Білім беру процесі оқу жоспарымен, жылдық кестемен, ұйымның сабақ кестесімен реттеледі.

№	Курстардың түрі	Академиялық сағат
Қазақстандағы курстар		
1	қысқа мерзімді курстар	36-дан 108-ге дейін академиялық сағат
2	ұзақ мерзімді курстар	108-ден астам академиялық сағат
3	тағылымдамалар	кемінде 36 академиялық сағат
Шетелдегі курстар		
1	қысқа мерзімді курстар	36-дан 108-ге дейін академиялық сағат
2	ұзақ мерзімді курстар	1 (бір) жылға дейін

Курстың академиялық сағаты 45 минутты құрайды.

Біліктілікті арттыру курсының оқу процесін ұйымдастыру шарттары:

1) белгіленген оқу жоспарына, сабақ кестесіне және графигіне сәйкес оқуға;
2) оқу тәртібі мен мінез-құлық нормаларын сақтауға, оның ішінде профессор-оқытушылар құрамына және басқа да білім алушыларға құрмет көрсетуге, олардың ар-намысы мен қадір-қасиетіне қол сұқпауға;

3) біліктілікті арттыру курсының кестесіне сәйкес барлық сабақтардың кемінде 80% - қатысуға;

4) алынған ең жоғары балдың кемінде 50% көлемінде қорытынды тестілеуден өтуге міндетті.

7 – Бөлім. Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі

Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету әдістемелік ұсынымдардың мынадай құрылымын қамтиды:

№	Курс компоненті	Мазмұны

1	«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзыреттерді дамыту» курсының дәріс кешені	Мәтіндер мен презентациялық материал түрінде ұсынылған «Soft Skills: білім беру ортасында метақұзыреттерді дамыту» ББ дәрістерінің тезистері. Курс тақырыптарын визуалды жарықтандырудан тұратын, оның мазмұнын визуалды көрсетуге мүмкіндік беретін иллюстрациялық материал. Заманауи, ғылыми негізделген ақпарат көздерін қамтитын әдебиеттер. Кері байланыстың бақылау мәселелері, курстың өткізілуіне қарай қатысушыларды түсінуді және материалды игеруді қадағалауға мүмкіндік береді.
2	Практикалық сабақтар	«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзыреттерді дамыту» ББ практикалық сабақтарының құрылымы әрбір сабақтың мақсатын, шешілетін міндеттерді, тақырыптың негізгі мәселелерін, түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу үшін оқытудың негізгі нысандарын/әдістерін/технологияларын сипаттайды. Диагностика, ұсыныстарды тұжырымдау және қорытындыларды ұсыну дағдыларын пысықтауға мүмкіндік беретін психодиагностикалық жағдайлар. Заманауи, ғылыми негізделген ақпарат көздерін қамтитын әдебиеттер. Курс барысында тыңдаушылардың түсінігін және материалды меңгеруін бақылауға мүмкіндік беретін кері байланысты бақылау сұрақтары. Курстың осы бөлімінде бақылау сұрақтары тесттер мен тапсырмалар түрінде ұсынылған.
3	Бағдарлама тыңдаушыларының өзіндік жұмысы	«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзыреттерді дамыту» ББ бағдарлама тыңдаушыларының өзіндік жұмыс істеуі үшін презентация, тапсырмалар, тесттер, алгоритмдер құрастыру, психодиагностикалық қорытындылар мен ұсынымдар жазу сияқты сағаттардың болуын болжайды. Орындау критерийлері, бағалаудың қажетті компоненттері - қорытынды тестілеуге жіберу, тапсыру мерзімдері мен жұмыс көлемі сипатталған бағаларға қойылатын талаптар. Заманауи, ғылыми негізделген ақпарат көздерін қамтитын әдебиеттер. Қорытынды бақылау - тестілеу.

8 – Бөлім. Оқыту нәтижелерін бағалау

«Soft Skills: білім беру ортасында метақұзыреттерді дамыту» ББ нәтижелерін бағалау тестілеу түрінде, ең жоғары балл -100 және ең аз 0 баллмен жүргізіледі.

Тест сұрақтарына тыңдаушының барлық дәріс, практикалық және тәуелсіз тапсырмаларының материалы кіреді. *1-қосымшада* бағдарламаның әрбір модулі бойынша сұрақтар саны көрсетілген кесте және баллдарды тыңдаушылардың бағаларына аударуға арналған кесте ұсынылған.

Бағалау критерийлері мен қорытынды құжаттардың түрі төменде келтірілген.

№	Алынған ұпайлар	Аяқталу түрі	Шешім
1	50-100 балл	Сертификат	Тақырыпты және сағат көлемін көрсете отырып, біліктілікті арттыру курстарының тақырыбы бойынша сертификат беру.
2	0-49 балл	Біліктілікті арттыру курсы тыңдау туралы анықтама	Тыңдаушылардың келесі ағымымен білімді қайта бағалау. Білімді қайта бағалау (жылына бір реттен артық емес). Ағымдағы жыл ішінде бір ағыннан екіншісіне жақсы себеппен аудару. Растайтын құжаттарды ұсына отырып, дәлелді себептермен үзілген курсты аяқтау.

9 – Бөлім. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Курстан кейінгі сүйемелдеу білім беру бағдарламаларын әзірледі, келісуді және бекітуді, сондай-ақ педагогтердің қызметін курстан кейінгі сүйемелдеуді және білім беру бағдарламаларының тиімділігіне мониторингті, біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру мен өткізуді регламенттейтін Ережеге сәйкес ұйымдастырылады:

Курстан кейінгі қолдаудың мазмұны біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламаларының мақсаттарымен, міндеттерімен және күтілетін нәтижелерімен анықталады.

Педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеуді жүргізу нысандарына мыналар жатады:

1) тыңдаушыларға олардың педагогикалық, зерттеу және рефлексивті қызметінде әдістемелік, консультациялық көмек көрсету;

2) педагогикалық және зерттеу қызметінің нәтижелерін жариялауды дайындауда консультациялық көмек көрсету;

3) педагогтердің кәсіби қоғамдастықтарының жұмысын ұйымдастыру және қолдау, оның ішінде тәжірибе алмасу жөніндегі іс-шараларды (конкурстар, конференциялар, семинарлар, дөңгелек үстелдер және басқа да

білім беру іс-шаралары) өткізу.

Курстан кейінгі сүйемелдеу нәтижелерін талдау және білім беру бағдарламаларының тиімділігіне мониторинг үш жылда кемінде 1 (бір) рет жүргізіледі.

10 - Бөлім. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

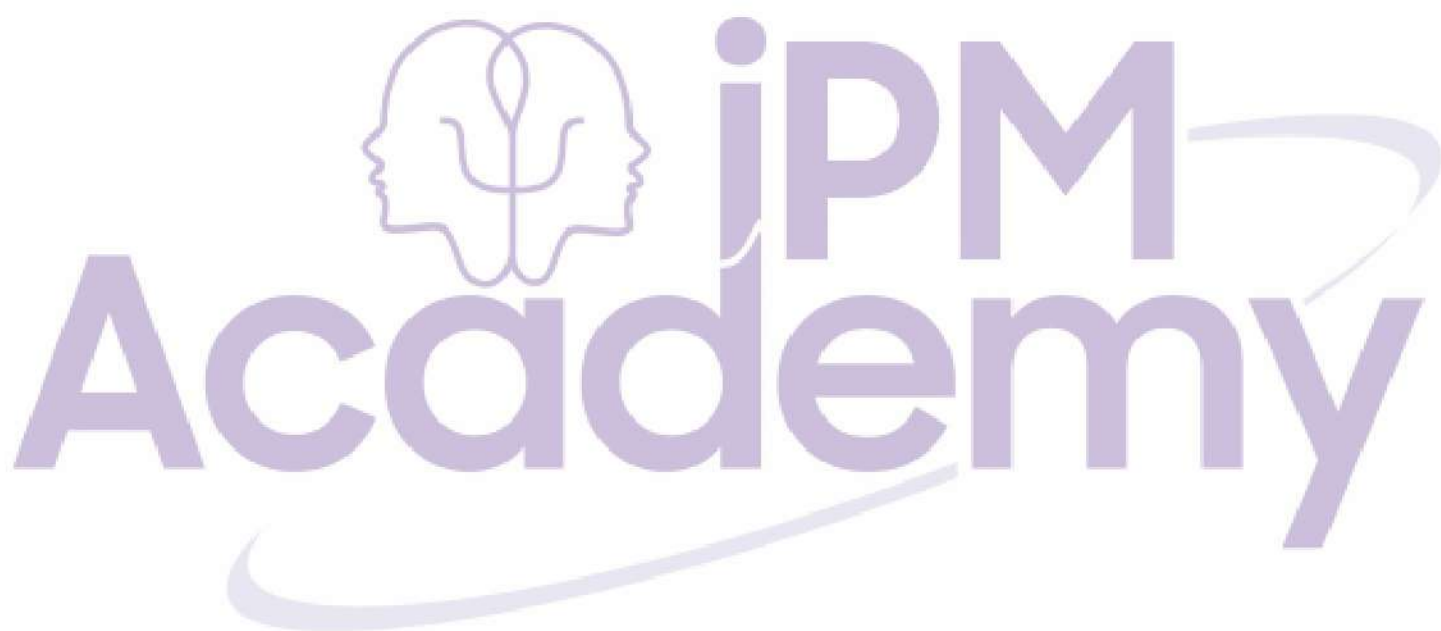
Негізгі әдебиеттер:

1. World Economic Forum. (2023). «Future of Jobs Report». [\[https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023/\]](https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023/)(<https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2023/>)
2. OECD (2019). «Future of Education and Skills 2030: OECD Learning Compass». [\[https://www.oecd.org/education/2030project/\]](https://www.oecd.org/education/2030project/)(<https://www.oecd.org/education/2030-project/>)
3. UNESCO. (2020). «Education for Sustainable Development: A Roadmap». <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802> (<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>)
4. European Commission. (2020). «LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence». [\[https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/lifecomp\]](https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/lifecomp)(<https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/lifecomp>)
5. Гоулман Д. «Эмоционалды интеллект: Неліктен ол IQ-ден көп нәрсені білдіруі мүмкін». - М.: Манн, Иванов және Фербер, 2021. - 464 б.
6. Соловей П., Майер Д. «Эмоционалды интеллект: теория, даму, қолдану». - М.: РФА психология институты, 2019. - 312 б.
7. Станкиевич М. Ю. «Оқудағы сыни ойлау». - М.: Ресей педагогикалық қоғамы, 2021. - 196 б.
8. Дюваль К. «Ассертивтілік: өз шекараларын басқаларды бұзбай қалай қорғауға болады». - М.: Эксмо, 2020. - 224 б.
9. Дуэк К. «Икемді сана: ересектер мен балалардың даму психологиясына жаңа көзқарас». - М.: Манн, Иванов және Фербер, 2022. - 288 б.
10. Канфилд Дж., Хансен М.В. «Ынтымақтастық күші: командада қалай жұмыс істеу керек». - М.: Эксмо, 2019. - 304 б.

Қосымша әдебиеттер:

11. Ковалева Н.М. «Мұғалімнің эмоционалды интеллектісі: теория және практика». - М.: Академиялық жоба, 2020. - 256 б.
12. Чалдини Р. «Әсер ету психологиясы». - Санкт-Петербург.: Питер, 2021. - 336 б.
13. Кэмпбелл С. «Сыни тұрғыдан ойлау». Университеттерге арналған оқулық. - М. : Альпина Паблишер, 2020. - 432 б.
14. Де Боно Э. «Алты ойлау шляпасы». - М. : Альпина Паблишер, 2021. - 208 б.

15. Белбин М. «Басқарудағы командалық рөлдер».- М.:Дело, 2017.-320 б.
16. Келли К. «Ерік және тұрақтылық: кәсіби қызметте мотивация мен энергияны қалай сақтауға болады». - М.: Бомбора, 2020. - 288 б.
17. Хей Г. «Жеңілдету дағдылары. Барлығын қалай тартуға және естуге болады». - М.: Манн, Иванов және Фербер, 2019. - 320 б.
18. Хейзелден С. Ассертивтілік. «Жоқ» деп айту қарапайым жол. - Санкт-Петербург.: Питер, 2021. - 208 б.

Қорытынды жұмыстарды бағалау критерийлері

Тестілеуді бағалау критерийлері

№	Модулдің атауы	Сағат саны	Сұрақтар саны
1.	Модуль 1. Білім беру ортасындағы эмоционалды интеллект және өзін-өзі реттеу.	14	4
2.	Модуль 2. Білім беру процесіне қатысушылардың қарым-қатынасы және ассертивтілігі.	22	12
3.	Модуль 3. Сыни тұрғыдан ойлау және шешім қабылдау.	14	8
4.	Модуль 4. Ынтымақтастық, әріптестік және команда құру.	14	8
5.	Модуль 5. Ойлау икемділігі және білім беру ортасындағы өзгерістерге бейімделу.	14	8
6.	Қорытынды тестілеу	2	
БАРЛЫҒЫ:		80	40

Баллдарды бағаға ауыстыру шкаласы

Баға	Орындалу шегі %	Балл
5	90%-100%	29-35
4	75-89%	23-28
3	50-74%	15-22
2	50% кем	20 баллдан кем